

Werken of thuisblijven?

Hilde Vereecken

(tijd) - Ziek worden kan iedereen overkomen, maar waarom gaat de een wel werken met een verkoudheid en de ander niet? Dat is geen kwestie van stoer of flauw zijn, maar het heeft alles te maken met keuzes maken.

In België neemt het ziekteverzuim toe. Het verzuimpercentage voor Belgische werknemers was 6,46 procent in 2003, berekende het HR-kenniscentrum van SD Worx. Dat is een lichte toename ten opzichte van 2002. De stijging is vooral te wijten aan een toenemend ziekteverzuim en **verzuim** door gewettigde afwezigheid. Maar het is vooral het ziekteverzuim dat verantwoordelijk is voor de toename van het arbeidsverzuim. Het gemiddelde ziekteverzuim in 2003 in België is 4,9 procent.

Over ziekteverzuim bestaan bovendien veel mythen en misverstanden. 'Een veelgemaakte fout is **verzuim** als een puur medische aangelegenheid te bekijken. Vraag honderd Nederlanders of Belgen wat ze mankeren, en je krijgt 120 verschillende aandoeningen. Al die mensen hebben dus voldoende redenen om thuis te blijven. Toch gaat de een werken ondanks zijn aandoening en blijft de ander thuis. Hoeveel uur iemand kan werken met zijn aandoening, daar kan een arts moeilijk een antwoord op geven. Hij kan enkel zeggen wat iemand mankeert en hoe dat te genezen is. De geneeskunde is de voorbije twintig jaar enorm geëvolueerd. Vroeger werd je na een hartaanval verplicht tot weken bedrust. Vandaag jaagt men je na een hartaanval zo vlug mogelijk uit je bed, omdat bedrust de genezing veeleer belemmert dan bevordert.' Falke, zelf arts, verwijst naar ontzuisterende statistieken. 'De sterftkans neemt onafhankelijk van de aandoening met twee- tot driemaal toe bij arbeidsongeschikten die thuisblijven. Het is dus gezonder om te gaan werken.'

Mentale schoonmaak van de organisatie

Maar het is niet omdat je werknemers aanwezig zijn, dat ze er ook met hun hoofd bij zijn. 'Velen hebben het vermogen verloren er op het werk helemaal voor te gaan. Hoewel het ziekteverzuim daalt, stijgt het mentale **verzuim**', zegt Evert Sluiter, partner van United Sense in het Nederlandse Soest. Het bureau omschrijft zichzelf als een Vitalisatiebureau dat zich toelegt op mentale schoonmaak van organisaties. Mentaal verzuim: 'medewerkers zijn wel op het werk aanwezig, maar ze zijn daar niet meer voldoende mee bezig. Ze haken collectief en individueel af door het verzaken aan taken, verantwoordelijkheden en afspraken. Mentaal **verzuim** kan worden veroorzaakt door spanning, onvrede, onmacht, onwil of zelfbescherming. Productiviteits-, imago- en omzetverlies zijn het resultaat', vervolgt Sluiter.

Werknemers kiezen zelden bewust voor mentaal **verzuim**. 'Vaak is het een gevolg van een ongewenste wisselwerking tussen persoonlijk gedrag en het organisatiegedrag. Werknemers

kunnen ertoe verleid worden door de bedrijfscultuur omdat die het bijvoorbeeld mogelijk maakt dat ze de kantjes eraf lopen. Waarom zou ik overwerken als anderen voortdurend vroeger naar huis gaan? Mentaal **verzuim** wordt niet veroorzaakt omdat mensen niet willen werken maar door de onmacht in je eentje het organisatiegedrag te veranderen. Mensen komen dan vast te zitten in een ongewenste cultuur, die beknellend werkt. Er komt lang niet meer uit de organisatie, wat er uit kan komen. Of er is op een afdeling een conflict dat nooit is uitgepraat', vertelt Sluiter.

Angst

'Mentaal **verzuim** neemt immense vormen aan. Het is al gauw driemaal groter dan het geregistreerde ziekteverzuim. De onzekerheid van het huidige economische klimaat heeft de angst doen toenemen bij velen. Dat zorgt ervoor dat het zichtbare **verzuim** daalt, maar het mentale **verzuim** daarentegen is gestegen. Dat kost het bedrijfsleven jaarlijks ettelijke miljoenen euro's. 'Medewerkers en managers geven in onderzoeken aan dat tot 40 procent van hun vermogen onbenut blijft', weet Sluiter.

United Sense ontwikkelde een rekentabel om te schatten hoeveel geld verloren gaat door mentaal **verzuim**. Voor een bedrijf met 100 werknemers kan het jaarlijkse verlies 100.000 tot 180.000 euro zijn voor elke persoon die mentaal **verzuim** toont. De oplossing is een mentale schoonmaak. 'Er is een verschil tussen wat een organisatie communiceert en hoe dat in de werkelijkheid ervaren wordt. Een mentale schoonmaak wil de collectieve gedragspatronen blootleggen die ertoe leiden dat het vierkant draait. Het is een bewustwordings- en omvormingsproces waarin remmende factoren worden omgevormd tot stimulerende factoren. Zo'n schoonmaak moet in twee maanden geklaard zijn, anders geloven de medewerkers er niet meer in', benadrukt Sluiter.
